

TERMCAT, CENTRE DE TERMINOLOGIA (2015). *Diccionari de llengües del món* [en línia]. Barcelona: TERMCAT, Centre de Terminologia. (Diccionaris en Línia) <http://www.termcat.cat/ca/Diccionaris_En_Linia/130/>

La xifra amb la qual es prova de reflectir el nombre de llengües que, actualment, hi ha al món presenta una oscil·lació comparable a les oscil·lacions numèriques que es refereixen als assistents a manifestacions. En el segon cas la variabilitat, a més de les dificultats de copsar valors exactes, també depèn de les diferències polítiques entre els observadors. Amb relació a les llengües, encara que el factor polític també hi incideix, les causes de les distintes apreciacions són unes altres. Sovint trobam que, amb la voluntat de mostrar objectivitat, se sol donar unes xifres que indiquen un ventall generós entre 3.000 i 6.500 llengües. *Ethnologue. Languages of the world*, però, té catalogades 7.102 llengües vives [consulta 18/08/2015], de les quals al voltant de 2.500 tenen una pervivència problemàtica o ja es poden considerar moribundes. 7.102 és una xifra prou precisa; així i tot, no es pot afirmar que sigui exhaustiva ni assegura la inexistència de duplicacions.

Les dificultats a l'hora d'establir la xifra total de llengües vives provenen de causes múltiples: a) la difícil localització per als observadors «occidentals» de determinades llengües per la ubicació territorial i pel reduït abast numèric (a *Ethnologue*, per exemple, hi ha catalogades prop de 700 llengües que no arriben al centenar de parlants nadius); b) el caràcter difús de les fronteres entre llengües que, sense solució de continuïtat, permeten passar imperceptiblement de forma gradual d'una llengua a una altra; c) la diferència de criteris a l'hora de determinar quan s'ha de parlar de llengües diferents i no de varietats de la mateixa llengua; d) la diversitat de denominacions amb què els parlants poden referir-se a una mateixa realitat lingüística; e) la gradació de percepcions dels parlants relatives a la filiació de la seva llengua i a l'acceptació de noms unitaris; f) la interferència de les decisions polítiques imposades sobre els criteris exclusivament lingüístics a l'hora de reconèixer parlars com a formes de la mateixa llengua o com a llengües diferents; g) la variació diacrònica que, en aquest sentit, es pot produir i que pot incidir en l'etiquetatge i la denominació de les llengües. Molts

d'aquests factors, als catalanoparlants, ens són fàcilment comprensibles, perquè els podem veure actuant sobre la percepció d'integritat de la llengua catalana, però de cap manera podem considerar que siguin una característica privativa de la nostra realitat sociolingüística.

El *Diccionari de les llengües del món* s'endinsa, assumint tots els riscos que suposa, en aquesta realitat amb la voluntat de servir de guia a tots els qui vulguin orientar-se en aquest món, tant si són especialistes en llengües com si són divulgadors, comunicadors, estudiants o simplement persones que hi estan interessades. Cal tenir en compte que una part relativament considerable d'aquesta diversitat s'ha instal·lat —mitjançant sobretot els moviments migratoris— en els territoris de parla catalana, com recullen diversos estudis publicats.

El *Diccionari* va néixer com un projecte de *Lingua-món* – Casa de les Llengües i ha estat continuat pel TERMCAT. Que l'edició sigui en línia ha permès que, sense ser un treball que els responsables donin per tancat, ja estigui a disposició del públic des de finals de febrer d'enguany.

En total recull informació sobre 1.264 llengües (un 17,8 % de les llengües catalogades per *Ethnologue*). El recull de llengües pretén ser exhaustiu pel que fa a les llengües europees i de la costa mediterrània i a les que avui són presents al Principat com a resultat de l'aportació feta per la població immigrada. Les altres llengües hi tenen una presència menys exhaustiva.

La informació que ens ofereix el *Diccionari* és, d'una banda, un reflex clar de la complexitat que presenta la filiació i les denominacions de les llengües i, de l'altra, del mètode que utilitza el TERMCAT en els seus treballs terminològics.

Alhora que s'hi pot fer la consulta a partir del nom de cada llengua, també s'hi pot accedir fent la cerca a partir dels estats. Hi apareix el nom en català que el TERMCAT considera principal (en alguns casos són més d'un) i a continuació els noms complementaris, però que haurien de ser considerats secundaris. La di-

menació de la complexitat es manifesta en veure que si, com hem dit, hi ha 1.264 llengües catalogades, les denominacions arriben a 4.211. Només per aquesta correspondència entre denominacions diferents i realitats lingüístiques ja és d'una gran utilitat poder recórrer al *Diccionari*, sobretot per a professionals de l'acollida de la immigració, mestres, mediadors socials, l'Administració pública...

A més, hi ha el nom o noms en la llengua original (en l'alfabet propi o en el llatí i, de vegades, amb la transcripció fonètica corresponent) i en divuit més, que s'utilitzen com a llengües de referència i que pertanyen a grups diferents (àrab, xinès, suahili, guaraní, japonès, basc, anglès, rus, castellà...).

Al costat d'aquestes informacions sobre els noms, n'hi ha d'altres també d'interès, encara que actualment no abasten totes les llengües catalogades. Entre aquestes altres informacions hi podem trobar el sistema de numeració emprat (aràbic, devanagari, tibetà, xinès...), el sistema d'escriptura (alfabet llatí, ciríl·lic, georgià, caràcters xinesos, kana...) o la filiació de la llengua

(família, subfamília, grup...). També hi ha informació sobre la localització geogràfica, la implantació, la situació sociolingüística, l'origen...

El *Diccionari de les llengües del món* és un treball d'una gran utilitat per als estudiosos i professionals relacionats amb la recerca en diversitat lingüística, però també ho és per a totes les persones que estan en contacte, ja sigui per l'activitat laboral o per simple veïnatge, amb la població nouvinguda. El coneixement, encara que només pugui ser molt superficial, sobre les pertinences i identitats lingüístiques dels altres permet, a més de conèixer millor la nostra, facilitar conductes favorables a trobar l'equilibri necessari entre la diversitat lingüística i el manteniment de les llengües de les comunitats lingüístiques en el propi territori. El *Diccionari* hi pot contribuir.

JOAN MELIÀ GARÍ
Departament de Filologia Catalana
i Lingüística General
Universitat de les Illes Balears